

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 ..../...г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията за ученици, обучавани при условията и реда на § 24, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищно образование

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на втора степен на професионална квалификация за професия **код 621050 „Животновъд“**, специалност **код 6210502 „Говедовъдство“** от професионално направление **код 621 „Растениевъдство и животновъдство“**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА
ПРИДОБИВАНЕНА ВТОРА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	621	„РАСТЕНИЕВЪДСТВО И ЖИВОТНОВЪДСТВО”
Професия	621050	„ЖИВОТНОВЪД”
Специалност	6210502	„ГОВЕДОВЪДСТВО”

Утвърдена със Заповед № .....

София, 2017 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване на **втора** степен на професионална квалификация по професията код **621050 „Животновъд“**, специалност код **6210502 „Говедовъдство“** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл.6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на втора степен по изучаваната професия **„Животновъд“**, специалност **„Говедовъдство“**.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). До утвърждаване на ДОИ по професията **„Животновъд“**, специалност **„Говедовъдство“**, настоящата Национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:

- а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
- б. Критерии за оценяване.

2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:

- а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
- б. Критерии за оценяване.

3. Система за оценяване

4. Препоръчителна литература.

5. Приложения:

- а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
- б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

- Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Породи говеда за мляко

План-тезис:

- Черно-шарено говедо, Холщайн-фризийско говедо, Джерсей, Айршир – екстериорни особености и продуктивни качества на породите;
- Фактори, влияещи върху млечната продуктивност;
- Незаразен мастит – причини за възникване и клинични признаци на проявление;
- Доилни инсталации за крави.

Приложна задача/казус: Разпознайте породите говеда за мляко на снимките и изберете най- подходящата **порода за отглеждане в района**. Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимки на породи говеда и снимки на доилни инсталации.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1.	Описва екстериорните особености и продуктивни качества на породите.	15
2.	Описва факторите, влияещи върху млечната продуктивност.	15
3.	Посочва причините за възникване и клиничните признаци на незаразния мастит.	10
4.	Познава видове доилни инсталации.	10
5.	Решава приложната задача/казуса	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Породи говеда за месо

План-тезис:

- Шортхорн, Херефорд, Шароле, Лимузин, **Абердин-ангус, Кианина** - екстериорни особености и продуктивни качества на породите;
- Фактори, влияещи върху месната продуктивност;
- Болести, причинени от грешки в храненето – клинични признаци;
- Стационарни средства и съоръжения за раздаване на фуражи за говеда.

Приложна задача/казус: От посочените на снимките породи говеда кои бихте предпочели да угоявате и защо?

Дидактически материали: Снимки на породи говеда за месо.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1.	Описва екстериорните особености и продуктивни качества на породите.	15
2.	Описва факторите, влияещи върху месната продуктивност.	15
3.	Посочва болести, причинени от грешки в храненето и описва клиничните признаци на проявление.	10
4.	Познава стационарни средства и съоръжения за раздаване на фуражи.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Породи говеда за комбинирано използване

План-тезис:

- Симентал, Българско кафяво говедо, Американско кафяво говедо - екстериорни особености и продуктивни качества на породите;
- Възпроизводителни способности на говедата;
- Признаците на разгоненост при говедата;
- Мобилни средства и съоръжения за раздаване на фуражите на говеда.

Приложна задача/казус: При проявата Какви са външните признаци на разгоненост при кравите? Определете най-подходящия момент за осеменяване.

Дидактически материали: Снимки на породи говеда за месо и мляко (за комбинирано използване) и на мобилни средства за раздаване на фуражи.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1.	Описва екстериорните особености и продуктивни качества на породите.	15
2.	Описва половата, стопанската зрелост и бременността.	15
3.	Посочва признаците на разгоненост при говедата.	10
4.	Описва мобилни средства и съоръжения за раздаване на фуражите.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Екстериор и конституция на говеда

План-тезис

- Екстериор – същност и начини на преценяване;
- Конституция – същност и конституционни типове;
- Болести при говеда – условия за възникване;
- Дезинфекция – методи и средства.

Приложна задача/казус: Разпознайте продуктивни типове крави от предоставените ви снимки. Опишете характерните белези за разпознаване.

Дидактически материали: Снимка на различни продуктивни типове крави.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1.	Познава същността и описва начините на преценяване на екстериора на кравите.	15
2.	Познава същността на конституцията и разпознава конституционните типове.	15
3.	Описва видовете болести и условията за възникването им.	10
4.	Описва основните методи и средства за дезинфекция.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Продуктивност на говеда

План-тезис:

- Видове продуктивност;
- Фактори, влияещи върху млечната продуктивност;
- Фактори, влияещи върху месната продуктивност и плодовитостта;
- Контрол на млечната продуктивност – количество, масленост и съдържание на белтъчини в млякото.

Приложна задача/казус: Кои крави и юници се смятат за безплодни в стопанството? Определете % на плодовитост и безплодие при посочените данни в условието на задачата.

Дидактически материали: Задача X.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1.	Познава видовете продуктивност.	15
2.	Посочва факторите, влияещи върху млечната продуктивност.	10
3.	Посочва факторите, влияещи върху месната продуктивност и плодовитостта.	10
4.	Описва контрола на млечната продуктивност – количество, масленост и съдържание на белтъчини в млякото	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Методи на развъждане

План-тезис:

- Чистопородно развъждане. Пример за чистопородно развъждане.
- Кръстосване. Пример.
- Отбор и подбор при говедата;
- Ветеринарно-профилактични мероприятия в кравефермите.

Приложна задача/казус: По посочени данни определете млечността за лактация и начертайте лактационна крива.

Дидактически материали: Данни за млечността на крава X.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1.	Познава особеностите при чистопородното развъждане. Дава пример.	15
2.	Познава особеностите при видовете кръстосвания. Дава пример.	15
3.	Дава определение за отбор и подбор. Посочва видовете отбор и подбор.	10
4.	Посочва ветеринарно-профилактични мероприятия в кравефермите.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Възпроизводителни способности на крави

План-тезис:

- Полова и стопанска зрелост;
- Бременост и раждане;
- Фуражи, изхранвани на бременни и скоро отелени крави;
- Болести при бременни и скоро отелени крави;

Приложна задача/казус: По посочени данни определете Индепенданс, Сервиз и Калвинг период.

Дидактически материали: Данни за отелване и осеменяване на крава X.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1.	Дефинира полова и стопанска зрелост.	10
2.	Познава продължителността на бременността. Описва признаците на бременност и раждане.	15
3.	Описва фуражите, изхранвани на бременни и скоро отелени крави.	15
4.	Описва клиничните признаци на болести при бременни и скоро отелени крави.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Получаване на качествено краве мляко

План-тезис:

- Химичен състав и свойства на кравето мляко;
- Фактори, влияещи върху състава, свойствата и качеството на млякото;
- Начини и системи на доене;
- Почистване и дезинфекция на доилни инсталации.

Приложна задача/казус: Каква е ролята на казеина в млякото? Обосновете отговора си.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1.	Познава химичния състав на кравето мляко - вода и сухо вещество. Посочва свойствата на млякото.	15
2.	Описва факторите, влияещи върху качеството, състава и свойствата на млякото.	10
3.	Познава начини и системи на доене на крави.	15
4.	Обяснява реда на почистване и дезинфекция на доилни инсталации.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Хранене на млади говеда за месо

План-тезис:

- Значение на отделните хранителни вещества за месната продуктивност;
- Угояване на млади говеда със сухи целодажбени смеси;
- **Силаж и сенаж;**
- Машини за **приготвяне** на концентрирани фуражи.

Приложна задача/казус: Какви са предимствата на интензивното угояване на телета? Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Схема на чукови фуражомелки.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1.	Посочва значението на отделните хранителни вещества за месната продуктивност.	10
2.	Описва начина на угояване на млади говеда със сухи целодажбени смеси.	15
3.	Посочва начина на приготвяне на силаж и сенаж и хранителната им стойност.	15
4.	Описва машините за приготвяне на концентрирани фуражи. Чукови фуражомелки.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Хранене на крави за месо

План-тезис:

- Особености в храносмилането при говедата;
- **Зърнено житни и зърнено бобови фуражи;**
- Остро подуване на търбуха - причини и лечение;
- Машини и съоръжения за нарязване на груби фуражи. Резачка за груб фураж.

Приложна задача/казус: Опишете дневния режим на хранене на кравите и причините за неговото спазване.

Дидактически материали: Схема на резачка за груб фураж.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1.	Обяснява особеностите на храносмилателната система при преживните животни.	10
2.	Познава зърнено житните и зърнено бобовите фуражи.	15
3.	Познава причините за подуване и посочва лечение .	10
4.	Посочва машините и съоръженията за нарязване на груби фуражи. Описва устройството на резачка за груб фураж.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Хранене на крави за мляко

План-тезис:

- Основни фуражи за хранене на дойни крави;
- Хранене на крави през лактационния период – начало, среда и края на лактацията.
- Недоимъчни болести – недостиг на витамини и минерални вещества;
- Дозатори - устройство и начин на действие.

Приложна задача/казус: Да се изготви схема на производствения цикъл на крави за мляко между две отелвания (лактационен период, сухостоеен период).

Дидактически материали: Снимки на дозатори.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1.	Познава основните фуражи за изхранване на дойни крави.	10
2.	Описва храненето на крави през лактационния период – начало, среда и края на лактацията.	15
3.	Описва недоимъчните болести- рахит, остеомаляция. Посочва мерки за недопускане на поява им.	10
4.	Описва устройството и начина на действие на дозаторите.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Машинно доене на крави

План-тезис:

- **Форма**, устройство, растеж и развитие на млечната жлеза;
- Физиология на млекообразуването и млекоотдаването;
- Хигиена на доенето;
- Доилен агрегат - устройство, действие и поддръжка.

Приложна задача/казус: По посочени данни определете Индепенданс, Сервиз и Калвинг период.

Дидактически материали: Данни от отелване и осеменяване на крава X

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1.	Познава устройството и развитието на вимето. Посочва подходящите форми за машинно доене.	15
2.	Обеснява механизма на млекообразуване и млекоотдаване.	10
3.	Посочва хигиенните изисквания при доенето на кравите.	15
4.	Познава устройството, действието и поддръжка на доилния апарат.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Отглеждане на крави за мляко

План-тезис:

- Начини за отглеждане на крави за мляко;
- Първична обработка на млякото и транспортиране;
- Доилни инсталации;
- Машини и съоръжения за почистване на тора.

Приложна задача/казус: Какви профилактични мероприятия се извършват в кравефермите? Посочете примери.

Дидактически материали: Снимки на машини и съоръжения за почистване на тора.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1.	Познава начините за отглеждане на крави за мляко.	15
2.	Посочва дейностите, свързани с първичната обработка на млякото.	10
3.	Познава видовете доилни инсталации.	10
4.	Описва машините и съоръженията за почистване на торовата маса.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Отглеждане на телета

План-тезис:

- Зоохигиенни изисквания към помещенията и микроклимата;

- Хранене на телета през млечния период;
- Промислени технологии за отглеждане на женски телета;
- Болести, причинени от грешки в храненето.

Приложна задача/казус: Каква е продължителността на бозайния период при женски телета, които ще се оставят за разплод. Обосновете отговора си.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1.	Познава зоохигиенните изисквания към помещенията и микроклимата.	10
2.	Описва храненето през млечния период.	15
3.	Познава промишлените технологии за отглеждане на женски телета.	15
4.	Описва болестите, причинени от грешки в храненето.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки		60

Изпитна тема № 15: Технологии за отглеждане на млади женски говеда за разплод

План-тезис:

- Начини на отглеждане на телетата през различните периоди;
- Производствени и спомагателни сгради - видове и разположение;
- Хранене на млади говеда за разплод;
- Съоръжения за поене на телета с мляко

Приложна задача/казус: Какви видове поилки бихте използвали в един телекомплекс с 500 животни? Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимка на съоръжения за поене.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1.	Определя периодите в развитието на телетата и описва начините на отглеждането им.	15
2.	Описва видовете и разположението на сградите-производствени и спомагателни.	10
3.	Описва технологията на хранене на млади говеда за разплод.	15
4.	Описва съоръженията за поене на телета с мляко.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки		60

Изпитна тема № 16: Технологии за интензивно угодяване на телета

План-тезис:

- Технология за интензивно угодяване на телета.
- **Хранене на телета за угодяване. Основни фуражи .**
- Начини за отглеждане през различните периоди.
- Травма и травматизъм.

Приложна задача/казус: Какви мерки бихте взели за предпазване на животните от травматични наранявания?

Дидактически материали: Снимки на крави с травми.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1.	Описва технологията за интензивно угодяване на телета.	10
2.	Описва начините на хранене за телета за угодяване. Посочва основните фуражи за угодяване на телета.	15
3.	Посочва начините за отглеждане на телета през различните периоди.	10
4.	Описва предпоставките за поява на травма. Набелязва мерки за предотвратяване на травмирането на животните.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Промислени технологии за отглеждане на крави за мляко

План-тезис:

- **Начин на отглеждане на кравите;**
- **Формиране на технологични групи крави, според производствения цикъл;**
- **Хранене на крави по технологични групи. Основни фуражи;**
- **Доилна инсталация с централен млекопровод.**

Приложна задача/казус: Посочете основните части на доилен апарат на новите модификации доилни инсталации.

Дидактически материали: Снимка на доилна инсталация с централен млекопровод.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1.	Познава начин на отглеждане на кравите.	15
2.	Определя технологични групи крави, според цикъл на производство.	10
3.	Познава начина хранене на крави по технологични групи.	15

4.	Описва доилна инсталация с централен млекопровод.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Хранене и отглеждане на бици

План-тезис:

- **Технология на отглеждане;**
- **Технология на хранене. Основни фуражи;**
- **Начини на осеменяване на крави – естествено и изкуствено. Предимства и недостатъци при двата начина на осеменяване.**
- **Хигиенни изисквания при получаване, съхраняване на семенния материал и при осеменяването на кравите.**

Приложна задача/казус: От кои породи говеда бихте избрали бици за осеменяване на кравите при създаване на семейна кравеферма от месодайно направление? Обосновете се защо.

Дидактически материали: Снимки на породи крави и бици от различни продуктивни типове.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1.	Познава технологията на отглеждане на мъжки разплодници.	15
2.	Познава технологията на хранене и посочва подходящи фуражи за изхранване на бици.	15
3.	Описва начините на осеменяване на крави – естествено и изкуствено. Обяснява предимствата и недостатъците при двата начина на осеменяване.	10
4.	Посочва хигиенните изисквания при получаване, съхраняване на семенния материал и при осеменяването на кравите.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на **трета** степен на професионална квалификация.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита -дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалното практическо задание се изготвя от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика в училището/обучаващата институция. То съдържа теми от учебната програма по животновъдство. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

• 1- Примерно практическо задание:

1. Тема: Хранене крави за мляко

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

- Избира подходящи фуражи;
- Определя нормите за хранене на кравата;
- Изчислява хранителната стойност на фуражите, според включеното количество в дажбата;
- Съставя дажба за кравата, съгласно условието на заданието;
- Храни кравата по съставената дажба;

• 2- Примерно практическо задание:

1. Тема: Доене на крави

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

- Подготвя доилната инсталация;
- Подготвя вимето за доене;
- Постава доилния апарат;
- Проследява процеса на доене;

- Сваля доилния апарат;
- Дезинфекция на попилите;
- Извършва първична преработка на издоеното мляко;
- Почиства инвентара.

1. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

<i>№</i>	<i>Критерии</i>	<i>Показатели</i>	<i>Макси мален брой точки</i>	<i>Те жест</i>
1.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</p>	<p>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства.</p> <p>1.2 Правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин.</p> <p>1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция.</p> <p>1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</p>		да/не
2.	Ефективна организация на работното място.	2.1. Подрежда инструментите, пособията и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологията.	3	
		2.2. Целесъобразно употребява суровини и материали.	3	10
		2.3. Работи с равномерен темп за Определено време.	4	
3.	Спазване изискванията на нормативните документи.	3.1 Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица.	2	
		3.2 Спазва изискванията на нормативните документи, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).	3	5

4.	Правилен подбор на материали и инструменти съобразно конкретното задание.	<i>4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, суровини и инструменти необходими за изпитното задание. 4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите суровини.</i>	3	2	5
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	<i>5.1. Спазва технологичната последователност в процеса на работа.</i>	10		10
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	<i>6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология. 6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри. 6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.</i>	4	4	10
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	<i>7.1. Осъществява операционен контрол - при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности. 7.2. Контролира техническите показатели. 7.3. Оценява резултатите, взема решения, отстранява грешките. 7.4. Прави оптимален разчет на времето на изпитното задание.</i>	3	2 3 2	10
8.	Защита на практическото задание.	<i>8.1. Може да представи и обоснове приетия вариант на изпълнение на практическото задание; 8.2 Демонстрира добра техника на презентиране.</i>	5	5	10

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е **60**. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба №

З о 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии: 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

А. Андреев и колектив. Животновъдство. Дионис, София, 1993.

А. Андреев и колектив. Отглеждане на селскостопански животни. Дионис, София, 1993.

В. Лазаров, Г. Синивирски. Специално животновъдство - II част. Земиздат, София, 1991.

Ц. Захариев и колектив. Ветеринарно-санитарна експертиза на хранителните продукти от животински произход. Земиздат, София, 1977.

Наредба № 4 от 19.02.2008 г. за специфичните изисквания при производство, съхранение и транспорт на сурово краве мляко и млечни продукти.

Мандраджиев, С. и колектив. Земеделска техника. Христо Г. Данов, Пловдив, 1993.

Проф. Вакарелски, Й. и колектив. Механизация на селското стопанство. Земиздат, София, 1987.

Интернет - информация, свързана с изучаваните теми.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Вергиния Любенова Цветкова - ПГ „Димитър Маринов“, гр. Вълчедръм
2. Максим Викторов Анастасов - ПГ „Димитър Маринов“, гр. Вълчедръм
3. Нели Шаркова – ПГСС „Земя“, гр. Провадия
4. Пенка Петрова – ПГ по земеделие „Т. Рачински“, гр. Генерал Тошево